

‘Ogenblikstijd’ met vertaalde roman van Iris Wolff

Boeken - 23 november 2021 - Auteur: Roswitha Dickens

Hoe scherp kan het beeld zijn dat we van de samenleving, onze naaste familieleden of vrienden vormen? Iris Wolff beschrijft in haar onlangs in Nederlandse vertaling verschenen roman 'De onscherpte van de wereld' het verhaal van een familie tussen de Roemeense streek de Banaat en Duitsland, uit het perspectief van zeven personages. Het hoofdpersonage Samuel komt zelf niet aan het woord. De lezer maakt zich gaandeweg een voorstelling van de domineeszoon, die het communistische regime zal ontvluchten en in Duitsland een nieuw bestaan opbouwt.

Voor de auteur Iris Wolff zijn de '*Leerstellen*' (lege plekken) in de tekst van groot belang. Als een werk af is, is ze erg benieuwd hoe het publiek het leest en met de tekst in dialoog gaat, zo vertelde ze tijdens een podiumgesprek in het Goethe Instituut Amsterdam op 20 oktober. Iris Wolff, in 1977 in Hermannstadt geboren, verliet in 1980 samen met haar tot de Duitse minderheid behorende familie Roemenië en kwam naar Duitsland. Wolff publiceerde al eerder romans, maar met 'Die Unschärfe der Welt' verkreeg ze meer naamsbekendheid. De roman werd in 2020 voor de [Deutsche Buchpreis](#) genomineerd.

Persoonlijke herinneringen aan haar jeugd in Siebenbürgen en de Banaat spelen voor Wolff een belangrijke rol tijdens het schrijven. We zien ze weerspiegeld in de gedetailleerde, poëtische beschrijvingen van landschappen en plaatsen, bijvoorbeeld van het huis waarin Samuel opgroeit. Wolffs achtergrond schemert bovendien door in de vaak indirecte verwijzingen naar het erbarmelijke leven onder een dictatoriaal regime. Als 'zoon van de zon', 'het genie van de Karpaten', 'uitverkorene' en 'grote navigator' betitelt de auteur de Roemeense alleenheerser Ceaușescu ironisch, maar laat aan de hand van Samuels vriend Oz ook zien hoe een systeem een individu letterlijk kapot kan maken. De lezer krijgt zo en passant een stukje van de geschiedenis van de ondergang van het communisme in Europa mee, toch zijn het de waarnemingen, herinneringen en belevingen van de personages waar het in de roman om draait.

Het begint bij Samuels moeder, 6 maanden zwanger, vrezend voor haar kind

trotseert ze alleen een sneeuwstorm om naar het ziekenhuis in de nabijgelegen stad te komen: 'Laat me het kind houden'. In het laatste hoofdstuk staat Samuel met dochter Liv in het huidige Duitsland aan een meer. Beide denken aan die keer dat Liv hier bijna verdronk, zonder er ook maar een woord aan vuil te maken: 'omdat stilte iets was waarin ze thuis waren, waarin ze elkaar terugvonden.' De perspectieven op Samuel zijn divers, complex, soms zelfs tegenstrijdig en vooral ook onvolledig: zijn identiteit is een construct en het resultaat van de dialoog tussen de verschillende vertellers en ons als lezers. Liv thematiseert aan het einde van de roman aan de hand van haar liefde voor de toverkunst nog een keer hoe bepalend de blikrichting is. 'Het publiek zal kijken waar de magiër naar kijkt.'

Onze waarneming wordt gestuurd door onze omgeving en dat wat we meemaken. Wij structureren wederom onze waarneming door onze herinneringen en de woorden waarin we ons uitdrukken. Iris Wolff slaagt er in dit proces in 'De onscherpte van de wereld' bloot te leggen en de lezer aan het denken te zetten. Dit doet ze met behulp van een tot de verbeelding sprekende taal en zo creeërt ze iets wat ze zelf als '*Augenblickszeit*' beschrijft, iets - zo vertelde ze in het Goethe Instituut - wat ze in de huidige maatschappij vaak mist en in het schrijven of ook lezen vindt. "Opgaan in een boek, een beslissend doelpunt scoren bij voetbal, door de zon een plekje in de tuin toebedeeld krijgen; dat was ogenblikstijd."

Iris Wolff: 'De onscherpte van de wereld'. [Uitgeverij Signatuur](#) 2021 (Vertaling Chiara Tissen).

Iris Wolff: 'Die Unschärfe der Welt'. [Klett-Cotta Verlag](#) 2020.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/47067/ogenblikstijd-met-vertaalde-roman-van-iris-wolff>